

MŮJ DŮM, MŮJ BETON – ČÁST 1

Soukromí investoři – často rodiny s dětmi – si v dnešní době nezdědka volí obnažený, přiznaný, pohledový beton, v různé míře v kombinaci s dalšími materiály např. dřevem, sklem, ocelí, jako základní rys svého domu. Ať je již původním záměrem snaha se odlišit, použít praktický materiál nebo upřímné estetické nadšení, podstatnější je, že se přiznaný beton podílí na utváření intimního prostoru rodiny – domova. Tyto stav-

by zároveň oslovují celou společnost, neboť spoluvytvářejí vzhled krajiny – prostoru, v němž žijeme my všichni.

Naším záměrem je postupně představovat zdařilé realizace, které nás zaujaly svým vzhledem, technickým řešením, příběhem či oceněními v architektonických soutěžích...

Vaše redakce

DOM LJM, SLOVENSKO

Dům LJM postavený na okraji malé obce nedaleko Bratislavy je příkladem použití surového pohledového betonu pro jeho estetické kvality. Zvenějšku se dům na první pohled jeví jako betonový hrad, železobetonové stěny vymezují soukromou část chráněnou před zraky kolemjdoucích, avšak samotný jednopodlažní dům o čtvercovém půdoryse je cihlový.

Při bližším seznámení s domem je nicméně jasněji vidět výrazný prvek této stavby – železobetonové stěny neslouží jako hradby, ale naopak se rafinovaně podílí na znejistění hranice mezi jednotlivými částmi (domem, zahradou, lodžii, vstupem a okolím).

Nejednoznačná identifikácia

Dom LJM bol naplánovaný na mieste obýčajnej prímestskej krajiny obklopený romantizujúcou individuálnou zástavbou postavenou bez zaujatia architektúrou. Vytýčili sme si cieľ vytvoriť dom, ktorý prinesie kvalitu nielen vo vnútri bývania, ale aj do jeho okolia. Zjednodušene povedané, dom sme obklopili rôznymi prostrediami s rôznym stupňom otvorenosti k okoliu. Tieto medziprostredia medzi domom a okolím sa dajú používať rôzne. Zo spálne je výhľad na jemný kopec zelenej trávy. Pred vstupom do domu je loggia, v ktorej sa dá parkovať, ale aj stolovať a hrať sa pokiaľ prší, alebo veľmi svieta. Južná loggia tieni zasklenú stenu a rámuje pohľad do ovocnej záhrady. Západná stena láme silné svet-

lo, oddeľuje dom od budúcich susedov a vytvára úzku štrkovú záhradu. Dom zvonku neposkytuje jednoznačnú identifikáciu, nie je jasné, ktorá časť je dom, čo je prístrešok, čo je plot. Je to hybrid poskytujúci niekoľko možností. Dom je vo vnútri jednoducho rozdelený na spacie, obslužnú a obývaciu zónu.

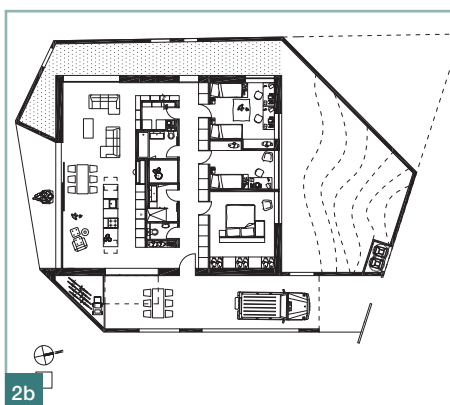
Zaujatie výrazom surových materiálov

Cieľom bolo čo najmenej maskovať použité konštrukčné riešenie, teda ukázať rôzne materiály odrážajúce proces výroby aj starnutia. Dôvod bol snaha o pravdivosť a nemaskovanie a na-

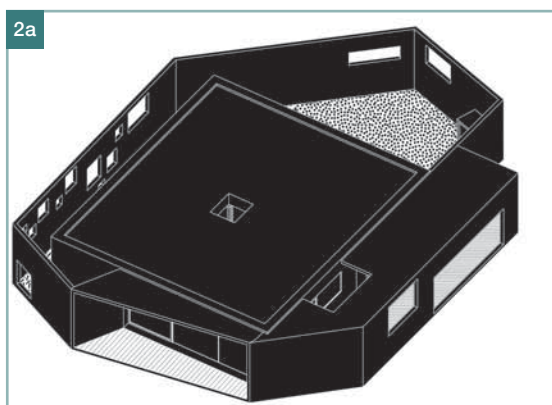
še estetické zaujatie výrazom surových materiálov.

Volba padla na betón, pretože najlepšie spĺňal tieto naše predstavy a požiadavky. Fascinuje nás jeho jednota, to ako obsahuje v sebe konštrukciu, materialitu, formu a textúru. Jeho jedinou nevýhodou je dobrá tepelná vodivosť. Samozrejme existujú rôzne riešenia od jednoduchých až po sofistikované na to, ako sa vyrovnáť s týmto problémom. My sme sa rozhodli pre veľmi jednoduché riešenie.

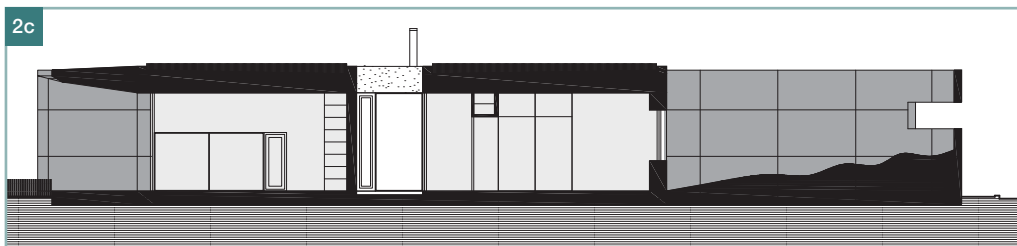
Dom, ktorý sme navrhli je jednoduchá zateplená tehlová konštrukcia v pasívnom štandarde a exponované betono-

2b

2a

2c

Obr. 1 Dům LJM, pohled ze zahrady

Obr. 2 a) Prostorový model, b) půdorys, c) podélný řez

Obr. 3 Pohled z ulice, kdy dům není prakticky vidět

Obr. 4 Když se ztrácí hranice mezi domem, zahradou a okolní obvodovou zdí

Obr. 5 Kuchyně s výhledem na zahradu

Obr. 6 Západní stěna láme silné světlo a vytváří úzkou štěrkovou zahradu

Architektúra	n/a: Benjamín Brádňanský, Vito Halada
Spolupráce	Ing. Ján Pivarč, Phd.
Štúdia	júl 2011
Realizácia	2012 až 2015

3

4

5

6

vé konštrukcie sú len vonkajšie priestory, ktoré nepotrebuje riešiť tepelné mosty a odpory. Betónová konštrukcia okolo domu je samonosná, na konštrukciu domu sa opiera len v jednom mieste. Perforovaná betónová doska – strecha prístrešku je uložená cez dosky penového skla na východnú obvodovú stenu domu.

Konštrukčné riešenie

Založenie stavby v daných geologických podmienkach je navrhnuté na základových pásoch šírky 400 mm.

Nosná konštrukcia stavby domu je tvorená keramikými murovanými obvodovými stenami, dvomi vnútornými nosnými stenami z debniacich tvárnic šírky 200 mm a železobetónovým stropom hrúbky 200 mm z pohľadového betónu. Vnútrné nosné steny podpierajú stropnú dosku na okrajoch centrálného svetlíka. Vzhľadom na zvýše-

né zaťaženie strechy zemným substrátom sú do stropnej dosky v mieste koncov vnútorných nosných stien zabudované šmykové rebríčky. Stropná doska je obojsmerne vystužená.

Okolo domu je plot tvorený železobetónovými stenami s otvormi. Steny sú z pohľadového betónu, preto bola zvýšená požiadavka na kvalitu ošetrenia debnenia a spracovania betónovej zmesi.

Na južnej strane domu je lodžia, ktorá je tvorená železobetónovými stenami plotu a do nich votknutým prestrešením taktiež z pohľadového betónu. Lodžia má svetlosť popri dome takmer 8 m. Tento rozpon je zabezpečený prievlakom 200/580 mm, do ktorého sú votknuté dve vnútorné rebrá hrúbky 150 mm v tretinách dĺžky prievlaku. Vloženie lodžie je skosené vo vodorovnej rovine, od 900 mm na jednom okraji do 2,2 m na opačnom. Prestrešenie lodžie je skosené aj vo zvislom smere od

domu kde má výšku 580 mm až po jej okraj s výškou 150 mm. Rebrá zabezpečujú tuhosť a spojenie spodnej a hornej obalovej železobetónovej dosky prestrešenia.

Záver

Dom LJM relativizuje hranice priestorů soukromé vily, jak vystihuje architekt Benjamín Brádňanský: „Zmiešali sme dom, plot, záhrady, loggie, prístrešok do jedného objektu aby sme vytvorili niekoľko rôznych typov priestorových kvalít a rôzne spôsoby otvorenia-uzatvorenia voči okoliu.“

Benjamín Brádňanský
n/a architekt
e-mail: bradnansky@nla.sk

Ing. Ján Pivarč, Phd.
Geostat
e-mail: geostat@geostat.sk

7

COMPACT KARST HOUSE, SLOVINSKO

Compact Karst House v regionu Karst na hranici Slovinska a Itálie je vila, u níž architekti pomocí moderních technologií nově interpretovali tradiční „anonymní“ výstavbu domů. Stavba byla nominována na European Union Prize for Contemporary Architecture – Mies Van Der Rohe Award 2015, získala ocenění WAN (World Architecture News) House of the year 2015 a byla zařazena mezi oceněné stavby Best Architects Awards 16 udělované v Německu.

Architektonické řešení

Region Karst leží na vápencovém podloží a není proto divu, že vápenec používali místní obyvatelé ke stavbě svých obydlí. Zručně uměli využít vlastnosti tohoto kamene ke zmírnění výkyvů počasí, zimy jsou zde větrné a léta extrémně teplá. Malé, kamenné domy téměř bez oken zde mají bohatou tradici (obr. 8).

Architekti ze slovinského architektonického studia dekleva gregorič ve svém návrhu zohlednili tradiční místní výstavbu a s využitím současných

technologí navrhli kompaktní dům z kamene a železobetonu, který slouží potřebám mladé rodiny. Compact Karst House působí zvenjšku celistvým dojmem, uvnitř je prostor rozdělen dvěma vnořenými dřevěnými částmi propojenými „plovoucí“ podestou (obr. 9a).

Přízemí je veřejným prostorem s výhledy na krajinu, zatímco horní patro je vyčleněno prostoru soukromému s výhledem pouze na oblohu. V přízemí je kuchyň, jídelna, obývací pokoj a koupelna, ve vrchním patře velká ložnice a dětský pokoj, meziprostor slouží jako herna. Vrchní patro provedené jako „dům v domě“ dává obyvatelům pocit, že nespí v pokoji, ale každý ve svém vlastním domě (obr. 10).

Materiály a konstrukce

Konvenční stavební techniky dneška, které jsou podřízeny omezeným individuálním rozpočtům, často zanedbávají fantastické místní tradice vyžadující samozřejmě mnoho znalostí, úsilí a schopnou práci rukou. Karst house je výsledkem přijaté výzvy porozumět tradičnímu pojetí budovy, tzn. malým roz-

Obr. 7 Compact Karst House, pohled od jihu

Obr. 8 Typický kamenný dům v regionu Karst – obec Štanjel (vzdálená 13 km)

Obr. 9 a) Prostorový model, b) podélný řez, c) půdorys 1. a 2. NP

Obr. 10 Interiér – iluze pokoje jako „domu v domě“

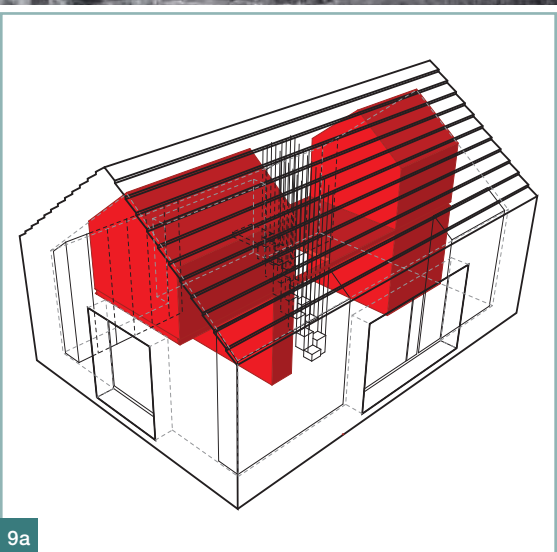
Obr. 11 Návaznost vápence a betonu v detailu

Obr. 12 Přístup k domu pro pěší

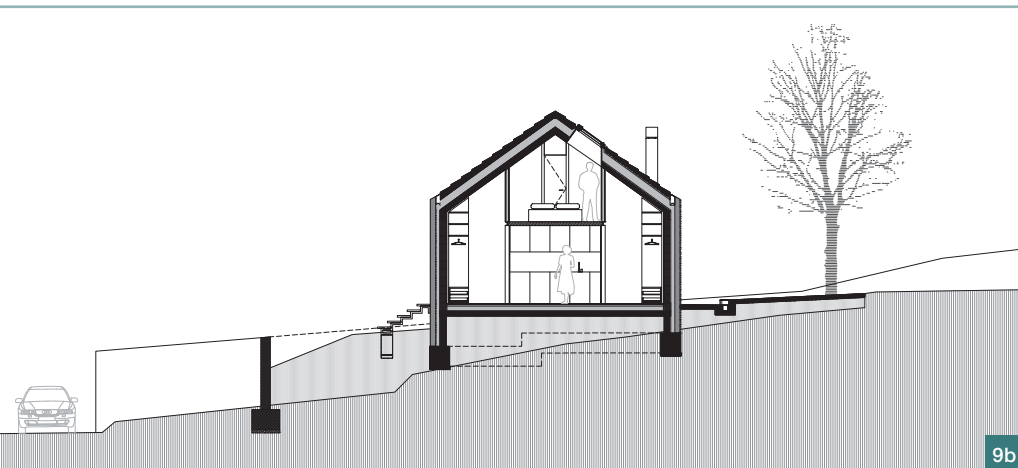
Obr. 13 Pohled ze zahrady

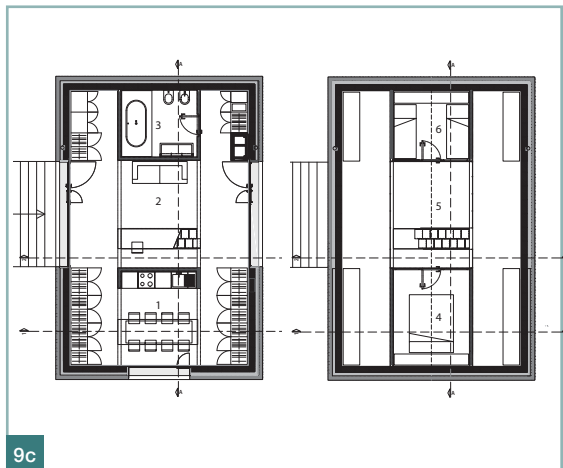
8

9a

9b

9c

měřům a logice vrstvení kamene, a interpretovat toto porozumění za použití současného přístupu a dostupných stavebních technik.

Dům je postaven z nepálených jílových cihel, z vnější strany je obložen místním vápencem zpevněným betonem a vnitřní stěny jsou opatřené omítkou.

Při realizaci obkladu tloušťky 150 mm byly kameny různé velikosti ukládány plochou stranou proti bedněni a poté byly zality betonem. Beton pronikl ze zadní části přes mezery mezi kameny do popředí fasády, aby vytvořil finální texturu – mix kamenů a betonu. Když

se po dvou dnech odstranilo bednění, přebytečné množství betonu bylo zredukováno, aby se dotvořil působivý „obraz“.

Všechny příčky v interiéru jsou dřevěné, tvořené vrstvenou smrkovou překližkou ošetřenou transparentním nátěrem. Podlahu 2. NP tvoří smrková deska CLT, která je osazena ve dvou ocelových I-nosnících (na podélné straně).

Základ střechy tvoří železobetonová deska, která je v interiéru pohledová s přiznanou strukturou dřeva z bednění, a na ní je položena vícevrstvá polymerní fólie. Funkci krytiny střechy tvoří opět železobetonová deska, která provedením připomíná tvar schodů. Toto vytvarování redefinuje tradiční sedlovou kamenitou „Karst“ střechu, její strukturu, barvu a materiál.

Střecha i fasáda byly betonovány po taktech 600 mm.

Současnost a tradice

Materiálová neodlučitelnost fasády a střechy je nejen signifikantním obrazem tradiční vesnice v Karstu, ale v tomto novém provedení jasně posiluje vztah mezi současností a tradicí, otevírá otázku reinterpretace „anonymně“ stavěné architektury za použití moderních technologií. Dům materiálově vystihuje provázanost prostorů venkovního a vnitřního, přírodního a sociálního.

Architektonický návrh	dekleva gregorič arhitekti Aljoša Dekleva, Tina Gregorič, Lea Kovič, Vid Zabel
Studie	2012
Realizace	2012 až 2014

Fotografie: 7 až 13 – Janez Marolt

Redakce děkuje architektonickému studiu dekleva gregorič arhitekti za poskytnuté podklady.

11a

11b

11c

11d

10

12

13